

A black and white micrograph showing a cross-section of a plant stem. The vascular bundles are arranged in a ring, and the central pith is visible. The image is labeled 'b' in the bottom left corner.

Második évfolyam

Az előfizetési pénzek és hirdetésmények Burger Zsigmond könyvkereskedéséhez címezendők.

(Az eredmények következők: Elnök: gróf Károlyi Sándor 49 szavazattal; alelnökök: 1-ső: Bérczy Antal 44, 2-ik: kis-zombori Rónay János 37; választmányi tagok: Östrovsky József 48, Magyarbér Ágoston 44, Preiszler László 41, ifj. Magyar Imre 41, Kárász Benjámin 40, Pokomándi Gábor 40, Marsovszky Ádám 38, Vedres János 38, Dedinszky József 37, Fehérvári Ferenc 37, Hertelendy József 35, Karlovsky Vilmos 35, Kertész László 35, Pálffy Ferenc 35, Tallán Endre

35, Zsótér Andor 35, Babocsay Lajos 34, Farkas Gedeon 33, Kovács Ferenc (Vásárhely) 33, Tóth István (Gyagazó) 33, Jurenák Ede 32, Schmidt Ferdinánd 31, Balajthy Vendel 30, Orosz Miklós 30, Dobosy Lajos 29, Halas József 29, Keserői Mátyás 28, Balázs Mihály 28, Szabó Imre 28, Bámbidy József 27, Szabó Mihály 26, Kovács Ferenc (Szeged) 24, Szomor Lajos 23, Návay Tamás 23, Wöber György 23, Degre György 22, idős Felmayer Antal 22, Fluck Ferenc 22, Fuchs Mihály 22, Vekes Imre 22, Mikly Ágoston 20, Lengyel József 18, Sarkady Mihály 18, Sas Károly 18, Eder István 17, Korda István 17, Bagi Gerő 16, Sreter Antal 16, Tarnay Rudolf 16, Leffer Mihály 15; ezenkívül több szavazatot nyertek még: Illés Lajos 14, Hertelendy Gyula 14, Kempenl György 14, Marosvölgyi Imre 14, Kádár Henrik 14, Sarkady Imre 13, Szilágyi Gyula 13, Rohonczy Lipót 13, Temesváry Antal 12, Nagy József 12, K. Nagy Pál 12, Lejtényi János 12 szavazattal.

Ezek után a csongrádi megyei gazdasági egy-let megalakultának nyilvánítván, a közgyűlés mint ilyen befejezettnek tekintetik s igazgató választmányi ülésre alakul.

Kelt Szegeden, 1860. őszhó 8-án.

Jegyzette:

Tarnay Rudolf,
helyettes titkár.

Berczy Antal,
alelnök.

Kereskedelmi és iparmozgalmak.

Újabb fejlemények.

— Jónak látjuk e rovatunkban a következő felhívást közölni, mint amely gazdaszatunk kertészeti ágának fejlesztésére idővs hatással lehet: „A gyümölcsfákunk vesszőgázak általi szaporítása érdekében. — A múlt napokban, egy elhanyagolt papíradarabon, Dochnahl híres bajor gyümölcsfatermesztő becses nevével találkoztam, ki azt állítja: miszerint egyéves mogyoróvesszőkkel foglalt körül egy virágágyat a legközönségesebb mód szerént, mindkét végüket ivalkuan a földbe szúrva, s kevés időre az ágak szemei megdagadván, két s három hüvelyknyi ágaeszkál hajtottak. Ennek következtében ismételte ezen eljárást különböző faemlékek, azon különbséggel, hogy a fácskák végeit oly mélyen szúrta a földbe, miként az iv közepén eső szemek által látszottak ki, s nagyobb része kihajtott s önálló növénynek képződött; sőt Kadoburgban nagyban tett kísérletet, különösen mézmalafákkal, melyből igen kevés, talán minden tizből egy nem eredi meg. Majd mintegy 60,000 különféle fa- és gyümölcsnemet dugdosztatott le. Állítása szerént csak a cseresznye, szilva, cser és bükk nem eredet meg, de a gömbölyű szilva, minden alma- és kőrtefaj kihajtott. Nagyon érdekes lenne, ha magyar gazdák, kik már tettek hasonló kísérleteket, az eredmény körülmenyesen előadva, velünk is közleni sziveskednének; mert ha sikerült kísérletekkel fogunk találkozni, úgy nagy házag lesz általa a kertigazdaszatban kitöltve, és mi, kik eddig nem kísérlettük vagy nem ismertük e módot, mások példája után biztosabban fogunk kezdhetni. — Ferenczi Pál, tanító.“

— Alsó-Ozorból írják a „P. Hírök“nek, hogy Podluszányban gr. Zay Károly már régebb idő óta évenként lövészint rendeztet, miáltal volt jobbhagyait a lövésesítésre és lövésészésre ösztönzi. Ezévből díjakat is tűzven ki, a versenyhez nem csak volt jobbhagyai, hanem a közeli vidéki gazdák is becsatáltak.

— Bécsi lapok szerént négy ujkrós váltórész-pénzdarabok fognak forgalomba bocsátatni, veretéseikkel már foglalkoznak. Tehát az aprópénzhiányon is nemcsak a segítő leend.

— A „P. L.“ Tetschenből — az Elba folyam mellett — következő tudósítást közöl: „Nem emléksztünk, hogy a közeli bécsi évek valamelyikében oly tömördek szállítmányok vonultak volna itt a keresztül, mint a jelen évben; majdnem naponta több vasúti vonat meggyerményekkel terhelve Bodenbachon át. Drezdáj a vízen szállítandó mennyiségek pedig oly tetemesek, hogy a rakodó állomásokon több ezer mázsa hever, minthogy a szász hajózási társulat elszállításhoz elegendő hajót előteremtene nem képes.“ E tudósítást azzal egészítjük ki, hogy a Bánság és Bácska valamennyi piacain folyvást napszerént vásárlások történnek kivétel végett; de itt is hajókban szenvednek hiányt, ámbár a szállítási ár már majd két akkora mint

más éveken; a vasutársaság pedig az elszállítási szákok hiánya miatt nem győzi. — Ebből azonban tévedés volna azt következtetni, hogy e roppant kivétel által majd mi jutunk szükségre; természet lástelenek eziden elég; jut is, marad is. A gazdálkodásnak és a hajótulajdonosok pedig éppen nem neheztelnek, hogy az üzleti viszonyok részükre egyszer már kedvezőbbé váltak.

Tárogató.

§ Hiában irtuk mi is a lapok után, hogy a megsértett bankjegyeket semmiféle hivatalnál nem fogadják és váltják be, azért mégis csak szétvagdalták azt két és négy részre, mert hiába, másépek megakad az üzlet. Csakhogy meglehetősen zavar is van vele, egyik elfogadja, másik nem, a harmadik meg kiköti, hogy mennyit kell belőle elkölteni, hogy felváltsa, s így az embernek akara nem akara költenie kell. Ha a régi jó öregek föltámadnának, bizony megölnének fejüket és nem kívánczónak itt maradni, e siralom völgyében.

§ F. h. 9 ére a helybeli izrael. iparossegdek által közházuk javára az izrael. közseg terében táncvigalom volt rendezve. A kellemetlen idő miatt a meghívásnak nem tehetően eleget, ezáltal annak minőségéről és eredményéről nem irhatunk.

§ Szombaton lesz Szépné-Mátray Laura, kedvelt színésznők jutalmajátéka „A kaméliás hölgy“ című szomorjáték. Közönségünk ismeri a szerepet, melyet Szépné választott, egybisszik Bulyovszkynétől. E szerep fényes alkalmat a művészi erők kitüntetésére, s mi annál érdekesebbnek tartjuk a szombati előadást, mert a kihagyott kedélyű kaméliás hölgy szerepét nagyon megegyezőnek tartjuk Szépné szakmájával s bizton hisszük a fényes sikert.

§ A „M. Sajtó“ írja: „Bieber Nándor, Arad városa egyik tekintélyesb ügyvédje, egy 36 éves fiatalember“ stb. No ezt csak azért hoztuk föl, hogy aki ezt közölte, a „Szegedi Híradó“t „Aradi Híradó“nak nézte, pedig ez utóbbi szegény rég megboldogult már.

§ A „Győri Közlöny“ a bécsi „Fortschritt“ után közli, hogy a Josefstadtba beleebeztet hazánk-fia a vár területén szabadon járhatnak kelhetnek, látogatásokat fogadhatnak s viszonzhatnak, s csak a várbeli távozásra szükséges a tépármentesség különös engedélye, s hogy mindegyike az államtól naponta 1 fnt 50 krt kap szűfségi fűződésére. — Mi még eddig csak annyit tudunk, amennyit a Bolond Miska is közli, hogy mindennapra 17½ ujkr hoznak.

§ Sz. László kápolnájának felszentelése a Széchenyi-hegyen f. h. 7-én igen nagy fényvel és ünneppélyekkel hajlatott végre szeretettel primásunk által. Mi szűk tekintlet fogva nem adhatjuk ez ünneppély rajzat részletesen, remélvén, hogy olvasónk nagyobb része ugyis olvasta azt a fővárosi lapokban; csak egy szép jelenetet említek ki e nagy kép részleteiből, azt, midőn szerzett főpapunk a „szózat“ot zengő sok ezer nyert tömeg közé kilépve, örömet nyilvánítt a közönség részvétele fölött s szavai így fejezt be: „Meggadtuk Istennek, ami az Istené; igen helyes, hogy a hazánkat is megadjuk, ami a hazáé. Eljen a nemzet!“ Es eljen a nemzettel dísz főpapunk is!

— Közép-Szolnokmegyéből írják a „Magyar Sajtó“nak, hogy mult h. 30-án éjjel László Imre, e megye egyik tekintélyesebb embere, Szakácsiban elfogott; hasonlóképp letartóztatni akarták Ráczó Lipót, Pogonyi Dénes és Décséi László urakat, de ezek nem lévén hon, vagy menekülvén, a hatóság elfogatásuk iránt nem intézkedhetett.

§ Ugyanekas a „Magyar Sajtó“ a „P. Hírök“ után írja, hogy gróf Károlyi Ede, ki özletől néhány héttel utazott volt külföldre, családját Ostendéből haza hozandó, visszatértekor Salzburgban elfogatt.

§ A Szózat már nem csak szerb, de tót nyelvre is lefordították, s pedig igen sikerültén, Mácsay Mihály hazánka által.

§ Közöltük már, hogy a jászberényi kaszinó kath. tagjai Zsedényi arcepkép hozatták meg a kaszinó számára, most közöljük azt, hogy ugyanazon kaszinó prot. tagjai meg Bartakovich Béla egri érsek arcepkép rendelték meg. Ideje már, hogy a nemes tettekben iparkodjunk egymást fölül-múlni.

§ A „P. Lloyd“ teljesen hiteles forrásból jelenti, hogy a cs. k. ministerium a pesti egyetemen az előadásokat jövő hóban komolyan meg kívánja kezdeni, ha pedig ez nem lehetne, a magyarországi tanulóknak szabad lesz magukat még aztán bármely más egyetemen a félév elvezése nélkül beírni. — Itt a szegényebék sors tanuló, kik Pesten jóformán letelvedve vannak, meg azok, kiknek nincs módjuk a külföldi költségeket birni. Legjobb nekünk a magunké.

— Török János azon örvendtes tudósítást teszi, hogy „Hunnia“, gr. Széchenyi István kiadatlan műve a magyar nyelvigenyéről, föllobbásgéről és szükségéről az országias terén (a latinnyelvi ellenében), általa kiadva, Heckenast könyvtárából megjelent.

— A Győri kerttermény- és háziparkállításhoz a vidék több főrangú hölgye is résztvevő, gr. Batthyány Lajosné és gr. Batthyány Gézané bejelentések gyűlése, és egyéb kertterményeknek házipark által földolgozott mutatványból már be is érkeztek, sőt a nemzeti érdekekben ily gazdag gr. Batthyány Lajosné maga jutalmazásokra meg 6 darab aranyat is szives volt a rendező bizottságnak kézbesíteni. — A magyar hölgy eskás ügy felelhet meg e szép nevezetnek, ha közügyeinkben lelkesítő példával jár elől.

§ Szondy-emlék is lesz. A „V. Újság“nak írják az Ipolyásból, hogy Hontmegye közönsége Szondy György drégelyvári hősnék fényes ünneppélyvel dícsőitendő szobrot obajt állítani, minek kivételére a megyebeli kaszinóegylet vállalkozván, immár megvásárolta is küldött szét a t. é. őszhó 2-án e tárgyban tartandó közgyűlésre. (Tehát már megvolt.) Így, így! emléket a hősnéknek, kik szívverőket ontván a drága hazáért, halhatatlannak látnak. Nemcsak a múltvit, hálás nemzeti kezelet bizonyosság lesznek azok, hanem burdító, lelkesítő látható jel az elkorosultabb utódoknak. Melyik ősemzert történelem mutat föl magasztosabb hőnőnert, hősibb vitéséget mint a görögök, amde Hellasz hőseit koszosz oszlopok öröklitek, mikre vágytelt kebellet tekinthettek az utódok.

A pesti kaszinó f. h. 3-án tartotta meg alakító közgyűlést, mely alkalommal a tagok beadak választási jegyzékeket. Első igazgatónak Kirgény Zsigmond, másodiknak Szilágyi V. Kémi, harmadiknak pedig (mintán a legutóbb előleges szavazatot nyert jelölt, Királyi Pál lemondott) Kerecz Ferenc urak választattak meg.

— Az aggteleki barlangnak az ugynevezett „Denevér-barlang“ melletti egyik legszebb teremét mult h. 20-án, azon alkalommal, midőn Reményi többek társaságában éppen a barlangban volt, e látogatás emlékére „Reményi-teremnek“ neveztek el s az elnevezés főmunkárára a kellő intézkedések is megtették.

— Sopronban egy ottlakó pr. újoncszülött kis fiát minden áron Garibaldinak akarta kereszteltetni, mert — mint mondá — ezen ur most mindentütt ismeretes és a legnagyobb dícsőitésekkel halmozatik el. Csak nagy fáradsággal, s a kelkés azon állítására, hogy „Garibaldi“ nem keresztet, hanem vezetéknev, lehetett a megátalkodott apát ezen hó ohajtsárol lemondani.

§ G u y o n n a k, a nálunk is ismert tábornoknak fia, jelenleg Garibaldi hadseregében harcol. Atyja, mint tudjuk, Törökországban halt meg 1856-ban, anyja szülétesné névre magyar, a derek B. Spányi családból. Az ifjú általánosan szeretett, jól beszél magyarul s magyarnak vallja magát.

— A német Gusztav-Adolf-egylet kijelentette, hogy Magyarországon ezentúl csak a nyilparonásilag rendezkedett prot. egyházszékeknék nyújt segítséget. Ily módon ez egylet sokat fog meggazdálkodni.

§ A „Kolozsvári Közlöny“ írja, hogy f. h. 2-án Tordán reggelt 7 órakor sürti kód után oly fekete felhő borította be az eget, hogy gertyavált kellett gyújtani. Ezt villámlás, dörögés követte. Új-Tordán pedig B. S. J.-nak széznásznijébe esapott le a villám, hol, mint mondják, egy lovat lesújtott, a gazdának fejét érte, de nem ártalmasan ségt, a kocsiest elfuztatotta, de azért, orvosi segínyt, el. — Tünetenyes időkert élünk.

§ Egy bajor tanár, Dr. Pettenhoffer, királyi megbízásból Magyarországot fogja beutazni tudományos célból. Reméljük, hogy a doktor ur nem az Allgemeine jósa közül való, s hogy nem fog nálunk annyit vadat találni.

§ Dr. Görgen, ki, mint tudjuk, a döblingi tébolyda föllégyelő volt, s ki onnan Széchenyi halála után elfogatottat, szintén meghalt, s pedig, mint mondják, elméletességben.

§ A „Pecsi Lapok“ban alig olvashtamk egyébről hirt, mint csupa rablás és utonállásról. Ott már nem csak az erdők és országutak vannak teli afele — ugylátszik — újonstult szegénylegyekkel, hanem már annyira jutottak kizsátozások tekintetében, hogy magánosan alig mer valaki kimenni a városból.

— Az „Aldunai Lapok“ mult havi utószáma homlokzatán egy jelentést hoz, melyen — egész tiszteltelt legyen mondva — a kiellét, hogy nagyon megérzik a tömjénfűst, a később szerénység is elérne. Az aláíró Sebők József ur kijelenti, hogy minán a föntemelti lap tulajdonosa fölkérte annak folyóiratolági (ez nagyon kértelmű) vezetére, s minán ezen megistiztetetés a hatóságí hivatali kar üdvözlével is találkozik: Sebők ur hát elvállalja a kényes és veszőleges szerkesztői felelősséget minden díj nélkül, (tisztelt e pontnak), csakhogy e műemlényt a bukástól megmentse. — No azt csakugyan nem hittük volna, hogy oly lelkes és népes város, minő Baja, szellemi erőiben oly szegény legyen, miszerint egyetlen közlönyének, — ha egy ember annak vezetését el nem vállalta — okvetlenül meg kelljen buknia. Még a föltételeket is kijelenti Sebők ur, melyeket kikötött, t. i. 1) hogy ezentúl „Bajai Hírök“ legyen, aztán a második kikötési

ponthoz emlínd meg mindenféleképpen, a többi közt: hogy minden igaztással párosult bosszantó irány egészen megszűnik stb. Epegséggel föl nem bírjuk fogni, mi szükség volt ennek nyilvánítására; vagy talán azt akarja Sebők ur tudtukra adni,

hogy e közöny amiatt juttat a bukás szélére, mert igaztós és bosszantó irányu volt? Bizony pedig azt az „Aldunai Lapok”-at ismeri, az csak mosolygón tud ez állítást, melyre önkénytelenül eszünkbe jut a példabeszéd: „Jó bornak nem kell cécér.” —

Különbben ha Sebők ur választott jelmondatát („Szerezzék ön a mánakat, Istent, királyt és hazáját”) biven betölti, úgy csak szerencsét kívánhatunk a hold „Bajai Közöny” és „Aldunai Lapok”-ból szülemlett „Bajai Hírök”-nek.

TÁRCA.

Fekete János.

Történeti beszély
Szeregy Ferenczöl.
(Folytatás és vége.)

VI.

A láthatár borulni kezdett, az ég boltjára lassankint sötét felhők tornyosultak, míg a nyugoti égen vörvörös szalag mutató a kitörendő vihart, mely az est beálltával olykor gyors szélroham és apró dörgések előjelei között már csakugyan kezdett is jelentkezni; később a szél lecsendesült, mire iszonyu zápor következék, mely a fölkaparodott portengert levertén, az álomban szendörgő Szeged utcáit sártengerre változtatta. A zápor elől mindenki már jóelőre haza menekült, és az általa nem csendet később egyedül az eső egyhangu zizegő moraja s az éjjörök nehéz lépteinek loccsanása szakított meg némileg, kik valahányszor a vasrácsos ablaku ódon házán haladtak el, mindannyiszor kétesen nézegeték a derengő fényt, mely annak egyik alakból kisugárzott s melyben néha hosszabb szemlélet után, mintha több fegyveres alakot vettek volna észre, de azok eltűnével ők is csak tovább haladtak.

Az idő már éjféli felé járt; az eső lassankint szűnni kezdett s mely csend állott be, midőn egyszer háromszor ismételt kúrháng zendült meg, átható, kísérteties hangjával fölzavará a szendörgő éj pihenő álmát; a kúrhángot pár perc múlva hangos recsegés, zúgó moraj s a harangok rémes kongása követe.

— Gyilkosok! rablók! üsd agyon! — hangzék nemokára a vésztelek kiabálása a kereskedő utcából, hová az éjjörök s a zaj által fölébresztett nép fegyveresen kezdett gyűlekezni.

A vésztele a kereskedő utca s a piara szögélő Zákány István-féle házánál volt, melyet Jován cár emberei a kürtjére kirabolni törekedtek, de a vésztele Zákány éber emberei által elég korán észrevetvén, a harangok felverettek.

Bőszült árként tödült most a kaszák, villák és más fegyverekkel ellátott lakosság a vészhelyen viaskodó rablócsapat felé, melynek közepén a cár fősegikorgatva forgató villogó kardját. De ugylát-szék, szerencsésillaga az utolsó vészett csatával végkép elhagyta; míg testőrei egymástól hullottak el mellőle, míg maga a felbőszült néptengertől körülzúzólván s egy golyó által is találva, a legnagyobb vésztelelyen forgott; midőn egy testőr tisztje vágatott mellé, s derekát átkarolván, menté őt ki az életveszélyből, kivel azután még ugyanazon éjjel a sötétség álma alatt a Szegedről nem nagyon távol fekvő Hattonyás helységbe menekült, hova őt csapatának töredéke is követe.

A baj nem járegyedtül, egy — százat szül; az ég türelmes, de ha egyszer megteklik a mérték a bűnök hazmázától, lebillen az s boszúálló villámokként hull vissza a vétkező fejére.

Jován cár nagyon eselődött reményében, midőn magát Hattonyáson biztossába helyeztettnék véle; ámbár volt még annyi embere, hogy pár száz fegyveresnek elmentállhata; de mind hiába, sorsa el volt határozva, neki buknia kellett!

Jóvánt a fáradság, sajgó sebe Hattonyásra értevel nyugalomra készítet; de még ki sem pihenheté jól magát, midőn Török Bálint a cár hovenakemlélt megdván, a derek Bakies Kelemen lovassági vezérrel egyesulttlen körül fogá. Itt volt a rabló cár utolsó kétségbeesett halálharc; mindkét rész oroszán bátorsággal harcolt, egyiket a jó ügy s a boszu, másikat a kikerülhetlenné látszó halál tett bösökké.

Török Bálint a jobb, Bakies a balszáron küzdött, míg Jován, ki alól már két lö ki-dőtt, ide s tova rágtatva bátorítá harcosait, kik végre minden erejüket megfeszítve rohantak a legelől küzdő Bakiesra. Az erő túlyomó volt s Bakies lováról letaszítottatva, összedaraboltatott.

Ezalatt Szeged fölül portfölleg között egy lovas vágatott nagy sebességgel a csatár felé, paripájáról szakadt a tajekek, míg ő maga por- és izadtságtól föl dövde. Lovagunk a helyszínére érve, előbb nyugodt komolysággal körültekinté, mintha féltszű szeméi valakit keresnének, azonban egyszerre csak a komoly arc örökméhejézet nyert, s ő megrátna kautárszárát, a legsűrűbb tömeg közé vágatott, hol a janicsárok s maga a cár is harcolt.

— Fekete János! — kiálta az idegen lovas, midőn az álcár közelébe ért — eljöttén meg-boszolni magamat rajtad, gyilkoson!

Az álcár hallván e szavakat, megrezzenve te-ki-tett hátra; de minő változás egyszerre: az első tekintetre, mit a háta mögött küzdő bajnokra ve-tett, a még pillanat előtt Sámsónként küzdött Jo-ván éremarkából kihull a kard, arca halálszint vált s mint nyárfalévlé remegve iparkodik prűsz-köl ménjén tovaemerkálni, de e pillanatban az ifju kardja egyet villan és az álcár, ki nem volt más, mint Zápolya János egykori lovása, Fe-ke-te János, most véreben fétreng az előtt, kit ő egykor a borongós estén leszűrt, de kit az isteni gondviselés megtartott, hogy egykori gyilkosán bo-szút állhasson. Zeekel Imre szavai, melyeket a végzettségen estén Fekete János után kiáltott, beteljesedett.

A vezér elcsévé a csata sorsa el volt döntve; a cár emberei nagybörbűst lelettek, akik pedig megadták magukat, foglyokul kísértettek el.

Török Bálint a nyert győzelem után, ré-szint a leglyikolt kedves Bakies Kelemen ve-zérnek bemutatandó áldozatul, részint pedig a ki-rály iránti törhetlen hűségé jeleül, a fölkoncalt Jo-ván cár levágot fejét ezüst szelencébe zárva, Bu-dára János királyhoz küldé, ki a vezérnek viszont egy elismeréssel telt dícsérő levelet, a bajnok Zeekel Imrének pedig nemzeti okmányt küldött.

Igy lön vége a szomorú idűszaknak, melyet sűjtöl balsors az 1530-ik évvel szegény vidéktünkre küldött.

V e g y e s .

— Egy adoma Széchenyiről. — A „Fortschritt”-ben a következő adomát olvassuk elhunyt nagy hazánkfiáról: Széchenyi a lefolyt félszázad utolsó évtizedének egyik évében Párisba utazott, s ott időzven, az akkori miniszter Guizot igen barát-ságosan fogadta, s bemutatá őt Lajos Filíp király-nak, ki hosszabb beszélgetésbe bocsátkozott a ma-gyar mágnással. Széchenyi igen szabadon s bőven nyilatkozta nézeteit azon viharok néve, melyek tornyosulni láttak s a királyhoz hosszú életet és népszerű politikát kívánt, mely sok szerencsét-ségsének elejét vehetné. Párisban a viszonyokat nem nézték oly feketének, s különösen Guizot el-mélettel igen jól meg tudta mutatni, hogy Fran-ciaország boldog és az is marad. Széchenyi azon-ban ki nem lehetett forgatni. Elutazása előtt egy udvari vigalomba hívták meg, ott jól mulattak s az öreg király el látszott felejteni a kormányzás gondjait. „Ha a gróf ismét Párisba jő, — mond a király — remélem, vigabbnak fog találni; Metter-nich hg. is meg lesz velünk elégedve, addig kihe-verjük a csorbát, melyet a bécsi szerződésen ej-tett. Krakó miatt még össze nem vesznék.” „Fölség — viszonzá Széchenyi — Metternich hg. lehet elé-gedett, de azért a világ még nem az.” Erre a ki-rály kissé ingerültén, „Mondtam, hogy én leszek megelégedve Metternichel.” Széchenyi: „Vajha föld megelégedése egyszersmint a világ és Francia-ország bekéjét jelentené.” A király: „Hát azt hiszi, hogy Franciaország nincs megelégedve?” Széchenyi: „Lukább megvolna, ha föld kevésbé volna az.” Metternich hg. megdván ez esetet, a bécsi francia követhez így szolt: „Csak legyen ő fíge folyást megelégedve, mi addig leszünk megelégedve, míg a világ békéje nem lesz fenyegetve.” Két év múlva Lajos Filíp törn nélkül, Metternich hg. pedig Lon-donban volt. Értesítvén ez utóbbit a bajról, mely Széchenyit érte, így nyilatkozott: „Ez az ember azon fajtából volt, amelyből a gondviselés a nagy

államférfiakat alkotja; csak egy nagy hibája volt, szíve igen nagy volt. Nagyszívű államférfiak mindig szerencsétlenek lesznek. Én sohasem vonzódtam igen hozzá, mert diplomatának nagyon érzékeny-kén, közigazgatónak pedig nagyon messzelátónak találtam. A gondviselés megvédte, midőn e férfit teremtette: két nagy embert akart alkotni s egyet gyűrt ketének való anyagból.”

Irodalom és művészet.

— Emich Gusztáv kiadásában legújabbban követező érdekes könyvek jelentek meg: 1) Jókai „Szegény gazdagok” című regényéből a III. kötet; 2) egy új sor költemény Zálártól „Borura derű” cím alatt; 3) „Az utolsó Szapolyai” történeti regény Ábrai Károlytól négy kötetben. Ugyancsak Emich kiadta „Zöld Ördög” napitárát is 1861-re.

— Ormódi Bertalan előfizetést hirdet a „Ma-gyar Romanzero” második kötetére, melyely egy-részt a színházszágitag lefoglalt „Magyarhon ébre-dése” című munká előfizetést, másrészt pedig szer-zőjét akarja kárpótolni. A megrendelési pénzek 1 ujrtájával jövő hó 15-ig — amikor a könyv is meg-jelenik — a szerzőhöz Pest, váci-ut, 18-dik szám) utasítanak.

S z i n h á z .

§ Öszbő 6-án Molnárné javára „Mareca az ezred leánya.” Ismerjük e németből áttett darabot, tudjuk, hogy az semmi erkölcsi, szellemi becseset nem bír; nem is a színmű, hanem a jutalmazott néve volt az, mi a szép színmű közönséget a szin-bázba gyűjté. Molnárné kedves játéka, gyönyörű dalai még élvezetesek tevék ez estét, melynek előadására szép sikerrel működött a többi szerep-lők szorgalmas, összefügő játéka s a jól összhangzó énekhar. Meg kell dicserünk zenészeink jó tapin-tatát is, kik valaminál más alkalommal, ugy ez es-tén is eltaláltak a közönség hangulatát, midőn a „szózat”-ot játszták el, melyet az fölállva, levett fővöggel énekelve kísért.

§ Öszbő 7-én „A szigetvári vértanúk”, Jókai gyönyörű drámája. Nem a mi, de a nagy közö-nség általános helyeslést fejezzük Molnár ur jeles tapintata iránt, hogy vasárnapon és vásárkor ez emelkedett szellemű, hazafias színműt választá. — Kétségtelenül meggyőződhetett mindenki, hogy Mol-nár ur sokkal fölötté áll elődeinek, kik színpadon-kon működtek. Ha Szabó az igazgató, bizonyosan „Ludas Matyi” vagy a „Tündérfátyal”-t adták volna. Közönségünk, mely zsufolással megtelt a színház-ban, fényesen megérfolta az előbbi igazgatók balvéle-ményét, kik ilyen napon csak nyelgeslégekkel teleirt színpallá hittek nagy közönséget eszűdíteni. Az előadás minden részleteiben kitűnő volt; Molnár (Zrinyi) szavaltata hibátlan volt, sokkal jobbnak ta-láltuk, mint első alkalommal ugyane szerepben. — Fehérváriné (Anna) megérdemelt tapsokat nyert. Zöldi a kitűnő jellemzésű Szelejan szerepben föltűn-hatlan volt. Egyűd (Szelim) oly művészi-leget adt a renegát lélekalkúdelmet, mely bátran ki-állja a komoly bírálatot. A helybeli és a vására, nagy a gazdasági gyűlésre begyűlekedett vidéki nagy számu közönség egész végig lelkesült érdekek ki-sérte a darab folyamatait.

§ Öszbő 8-án a csongrádmegyei gazdasági ismertetése „Szeralem és örökség”. Szigeti esmely vigjátéka; kéttös lengyelcánt, előadva Li-bera Giza és Zarkavölgyi által; két szímhá-megyes: „Ki vagyok én, mi a nevem?” Vismértől és „Fütyül a szél” Simonfytól, előadva a társulat dalárdája által. A közönség mindannyit ismeri, s így csak az előadásokról mondhatunk általános di-cserét. Záradszó: „A nemzet anyagi fejlődése”, ifjúsági ábrázolat változatokkal Fehérvártól. Ez utolsó is, mint midőn, gyönyörtelen sikerült Fehérvárinak, csak egy hiba volt, hogy a kar Kélesey dícsalást nem énekel a néma képlethez.

§ Öszbő 9-én „Hermann gróf s fölvisonás”, rettenő hatalmas dráma Dumas Sándortól, az öreg-től. A színház a szakadó eső miatt kongott az ürességtől, s a kis közönség kedélye nagyon ősz-hangzót az idővel, meg a darabban szerepelt nem-tetsik öltönyű bárók iszonyuan álmos kedélyével. Különbben a drámai végkifejles némileg kárpótolja a hiázzalalmasságot.

